PC-KEISARI

📋 Leikepöytä ja kuvakaappaus -pikaopas

Kopioi, liitä ja ota kuva näytöstä Windows 11:ssä – ja löydä aiemmin kopioimasi asiat leikepöydän historiasta.

👥 Itseopiskeluun · Taso: ei ennakkotietoja · 💻 Windows 11 · ⏱ n. 20–25 min lukuaikaa

✂️ Kopioi, leikkaa, liitä

Leikepöytä on tietokoneen näkymätön välimuisti. Kun kopioit jotain – tekstiä, kuvan tai tiedoston – se menee leikepöydälle odottamaan, ja sieltä voit *liittää* sen toiseen paikkaan.

📋 Näin teet sen

1. **Valitse** se, mitä haluat kopioida: maalaa teksti hiirellä vetämällä tai napsauta tiedostoa kerran.
2. **Kopioi** painamalla `Ctrl` + `C`. Alkuperäinen jää paikalleen.
   – tai **leikkaa** painamalla `Ctrl` + `X`. Alkuperäinen poistuu ja siirtyy leikepöydälle.
3. Napsauta kohtaa, johon haluat sisällön (esim. sähköpostin tekstikenttä).
4. **Liitä** painamalla `Ctrl` + `V`.

💡 **Vinkki:** Samat toiminnot löytyvät myös hiiren oikean painikkeen valikosta: *Kopioi*, *Leikkaa* ja *Liitä*. Jos näppäimet eivät tule mieleen, oikea hiiren painike auttaa aina.

❓ Entä jos liitin vahingossa väärän asian?

Paina heti `Ctrl` + `Z` (kumoa). Se peruu viimeisimmän toimenpiteen. Voit painaa sitä useamman kerran.

🔁 **Muistatko: mikä ero on kopioinnilla (Ctrl + C) ja leikkaamisella (Ctrl + X)?**

> Kopioidessa alkuperäinen jää paikalleen ja sinulla on siitä kaksoiskappale. Leikatessa alkuperäinen poistuu, ja se siirtyy sinne, minne sen liität.

🗂️ Leikepöydän historia

Tavallisesti leikepöytä muistaa vain *viimeisimmän* kopioinnin. Kun otat käyttöön leikepöydän historian, Windows muistaa useita aiempia kopiointeja, ja voit valita niistä haluamasi.

📋 Ota historia käyttöön (kerran)

1. Paina **Windows-näppäin** + **V**.
2. Jos historia ei ole vielä käytössä, ikkunaan tulee **Ota käyttöön** -painike. Napsauta sitä.
3. Vaihtoehtoisesti: **Asetukset** → **Järjestelmä** → **Leikepöytä** → **Leikepöydän historia: Käytössä**.

📋 Näin käytät historiaa

1. Kopioi normaalisti useita asioita peräkkäin (**Ctrl** + **C**).
2. Napsauta kohtaa, johon haluat liittää.
3. Paina **Windows-näppäin** + **V** – esiin tulee lista, uusin ylimpänä.
4. Napsauta haluamaasi kohdetta, niin se liitetään.

💡 **Hyvä tietää:** Historiassa on enintään **25 viimeisintä** kopiointia. Kun uusia tulee, vanhimmat poistuvat. Historia myös **tyhjenee, kun tietokone käynnistetään uudelleen** – paitsi kiinnitetyt kohteet (ks. seuraava aihe).

🔁 **Muistatko: millä näppäinyhdistelmällä leikepöydän historia avataan?**

`Windows-näppäin` + `V`. Tavallinen liittäminen on `Ctrl` + `V` – historia tulee, kun Ctrl-näppäimen tilalla painaa Windows-näppäintä.

📌 Kiinnitä ja tyhjennä

Jos kirjoitat usein samaa tekstiä – vaikkapa osoitteesi tai vakiotervehdyksen – voit *kiinnittää* sen historiaan. Kiinnitetty kohde säilyy myös uudelleenkäynnistyksen yli.

📋 Näin teet sen

1. Avaa historia: `Windows-näppäin` + `V`.
2. Napsauta kohteen kohdalla olevaa **kolmen pisteen (…)** painiketta.
3. Valitse **nastakuvake** 📌 kiinnittääksesi – tai **roskakori** 🗑️ poistaaksesi vain sen yhden kohteen.
4. Koko historian saa tyhjennettyä: **Asetukset** → **Järjestelmä** → **Leikepöytä** → **Tyhjennä leikepöydän tiedot**. Kiinnitetyt kohteet jäävät silti.

⚠️ Entä jos kopioin salasanan tai tilinumeron?

Kaikki kopioimasi jää historiaan, ja sen näkee jokainen, joka pääsee koneellesi. Poista arkaluonteinen kohde historiasta heti käytön jälkeen roskakorikuvakkeella. Älä koskaan kiinnitä salasanoja.

💡 **Vinkki:** Samasta asetussivusta löytyy myös leikepöydän synkronointi toiselle laitteelle (sama Microsoft-tili). Jos et tarvitse sitä, pidä se pois päältä.

🔁 **Muistatko: mitä tapahtuu kiinnitetylle kohteelle, kun tietokone käynnistetään uudelleen?**

Se säilyy historiassa. Kiinnittämättömät kohteet poistuvat uudelleenkäynnistyksessä, kiinnitetyt pysyvät, kunnes poistat ne itse.

📸 Ota kuvakaappaus

Kuvakaappaus (näyttökuva) on kuva siitä, mitä näytölläsi juuri nyt näkyy. Se on kätevä esimerkiksi virheilmoituksen näyttämiseen tukihenkilölle tai kuitin talteen ottamiseen. Windows 11:ssä siihen käytetään **Leikkaustyökalua** (englanniksi *Snipping Tool*).

📋 Näin teet sen

1. Paina **Windows-näppäin** + **Shift** + **S** – tai pelkkää **Print Screen** -näppäintä (usein merkitty *PrtSc*).
2. Näyttö himmenee ja yläreunaan tulee pieni työkalurivi. Valitse muoto:
   ▭ **Suorakulmio** – vedä hiirellä alue (yleisin)
   ✎ **Vapaa muoto** – piirrä alue vapaasti
   🗔 **Ikkuna** – napsauta yhtä ikkunaa
   🖥️ **Koko näyttö**
3. Kuva menee **automaattisesti leikepöydälle**. Voit liittää sen suoraan esim. sähköpostiin: **Ctrl** + **V**.
4. Kuva tallentuu yleensä myös tiedostoksi: **Kuvat** → **Näyttökuvat** (Screenshots).

💡 **Pikakeino koko näytölle:** **Windows-näppäin** + **Print Screen** ottaa kuvan koko näytöstä ja tallentaa sen suoraan Näyttökuvat-kansioon ilman valintoja.

❓ Entä jos Print Screen -näppäin ei avaa Leikkaustyökalua?

Asetus voi olla pois päältä. Avaa **Asetukset** → **Bluetooth ja laitteet** → **Näppäimistö** ja laita päälle Print Screen -näppäintä koskeva kohta. Kannettavissa näppäin voi myös vaatia `Fn`-näppäimen. `Windows-näppäin` + `Shift` + `S` toimii aina.

🔁 Muistatko: otit kuvakaappauksen. Miten saat sen nopeimmin sähköpostiviestiin?

Kuva on jo leikepöydällä. Napsauta sähköpostin tekstikenttää ja paina `Ctrl` + `V`. Tiedostoa ei tarvitse etsiä.

🖍️ Muokkaa ja tallenna

Heti kaappauksen jälkeen näytön oikeaan alakulmaan ilmestyy pieni ilmoitus. Napsauttamalla sitä kuva aukeaa Leikkaustyökaluun, jossa voit merkitä ja rajata sitä.

📋 Näin teet sen

1. Napsauta kaappauksen jälkeen oikeaan alakulmaan tullutta **esikatselukuvaa**.
2. Käytä yläpalkin työkaluja: **kynä** (piirrä), **korostuskynä** (korosta tekstiä), **pyyhekumi**, **muodot** (esim. nuoli tai suorakulmio) ja **rajaus**.
3. Tallenna omaan paikkaan: **levykekuvake** 💾 tai `Ctrl` + `S`. Anna tiedostolle kuvaava nimi.

💡 **Vinkki:** Kun pyydät apua tietokoneongelmaan, piirrä nuoli tai ympyrä virheilmoituksen kohdalle. Auttaja näkee heti, mistä on kyse.

⚠️ Ennen kuin lähetät kuvan eteenpäin

Tarkista, ettei kuvassa näy henkilötunnusta, tilinumeroa, salasanaa tai muiden viestejä. Peitä ne kynällä tai rajaa pois ennen lähettämistä.

🔁 Muistatko: millä työkalulla saat kuvasta pois turhat reunat?

Rajaus-työkalulla. Vedä kuvan reunoja sisäänpäin, kunnes jäljellä on vain tarpeellinen osa.

🔤 Teksti kuvasta

Leikkaustyökalu osaa tunnistaa kuvassa olevan tekstin. Näin voit kopioida esim. kuvana olevan osoitteen tai viitenumeron kirjoittamatta sitä käsin.

📋 Näin teet sen

1. Ota kuvakaappaus ja avaa se Leikkaustyökaluun (napsauta esikatselua).
2. Napsauta yläpalkista **Tekstitoiminnot** (Text actions) -painiketta.
3. Valitse **Kopioi kaikki teksti** – tai maalaa hiirellä vain tarvitsemasi kohta ja kopioi se.
4. Liitä teksti haluamaasi paikkaan: `Ctrl` + `V`.

❓ Entä jos tekstissä on virheitä?

Tunnistus ei ole täydellinen, varsinkaan pienessä tai epäselvässä tekstissä. Tarkista aina numerot (tilinumero, viitenumero, summa) silmällä ennen kuin käytät niitä.

🔁 Muistatko: miksi kuvasta kopioitu viitenumero kannattaa tarkistaa?

Koska tekstintunnistus voi erehtyä, esimerkiksi sekoittaa numeron 0 ja kirjaimen O tai numeron 1 ja kirjaimen l. Maksuissa pienikin virhe voi viedä rahat väärään paikkaan.

🎥 Tallenna näyttöä videoksi

Leikkaustyökalulla voi myös nauhoittaa videon siitä, mitä näytöllä tapahtuu – esimerkiksi näyttääksesi läheiselle, miten jokin asia tehdään.

📋 Näin teet sen

1. Paina **Windows-näppäin** + **Shift** + **R**.
2. Vedä hiirellä alue, jonka haluat tallentaa.
3. Halutessasi laita mikrofoni päälle, jos haluat puhua tallenteeseen.
4. Napsauta **Käynnistä**. Kun olet valmis, napsauta **Pysäytä** (punainen neliö).
5. Video tallentuu kansioon **Videot** → **Näyttötallenteet** (Screen Recordings).

🔁 Muistatko: mikä kirjain vaihtuu, kun haluat kuvan sijaan videon?

S vaihtuu R:ksi. **Windows** + **Shift** + **S** = kuva (*screenshot*), **Windows** + **Shift** + **R** = video (*record*).

⌨️ Pikanäppäimet koottuna

Näppäimet	Mitä tapahtuu
Ctrl + **C**	Kopioi valitun
Ctrl + **X**	Leikkaa valitun
Ctrl + **V**	Liitä
Ctrl + **Z**	Kumoa edellinen
Win + **V**	Leikepöydän historia

Win + **Shift** + **S**	Kuvakaappaus valitusta alueesta
Print Screen	Avaa kuvakaappauksen (oletusasetuksilla)
Win + **Print Screen**	Koko näyttö suoraan Näyttökuvat-kansioon
Win + **Shift** + **R**	Näytön videotallennus
Ctrl + **S**	Tallenna (esim. Leikkaustyökalussa)

Win = Windows-näppäin, jossa on Windows-logo (yleensä alarivillä Ctrl- ja Alt-näppäinten välissä).

✅ Mitä osaan nyt?

Käy mielessäsi läpi, osaatko jo nämä asiat. Jos jokin kohta epäilyttää, palaa sen aiheen kohdalle ja lue se vielä kerran.

- ✓ Osaan kopioida, leikata ja liittää sekä näppäimillä että hiiren oikealla painikkeella.
- ✓ Osaan kumota vahingon **Ctrl** + **Z** -yhdistelmällä.
- ✓ Osaan ottaa leikepöydän historian käyttöön ja avata sen **Win** + **V** -yhdistelmällä.
- ✓ Osaan kiinnittää usein tarvitsemani tekstin ja poistaa arkaluonteisen kohteen historiasta.
- ✓ Osaan ottaa kuvakaappauksen valitsemastani alueesta ja liittää sen viestiin.
- ✓ Tiedän, mistä kansiosta tallennetut kuvakaappaukset löytyvät.
- ✓ Osaan merkitä ja rajata kuvaa Leikkaustyökalussa ja tarkistan ennen lähettämistä, ettei siinä näy yksityisiä tietoja.
- ✓ Osaan kopioida tekstin kuvasta Tekstitoiminnot-painikkeella ja tarkistan numerot.
- ✓ Tiedän, että **Win** + **Shift** + **R** tallentaa näyttöä videoksi.